

Introductie boek Ibrahim/Abraham Pardes

Gastvrijheid is een thema dat door de geschiedenis heen altijd al belangrijk is geweest en misschien wel steeds belangrijker wordt. We worden tegenwoordig in de media constant geconfronteerd met verschrikkelijke beelden van oorlog en vluchtelingen. Het is daardoor makkelijk om je in je eigen "veilige" groep terug te trekken en niet meer het contact met de ander op te zoeken. Hierdoor worden de verschillen echter alleen maar groter. Onbekend maakt immers onbemind. Juist in periodes van onrust moet je in mijn mening "de ander" bij je thuis uitnodigen en het contact leggen.

Het Jodendom heeft een rijk verleden als het gaat om gastvrijheid. Al in de verhalen over Abraham, onze eerste aartsvader, zie je terug dat gastvrijheid een belangrijk is. Kenmerkend voor zijn persoon, is het begrip *Chesed* wat je kan vertalen als vriendelijkheid of genade. Omdat dit een breed begrip is valt hier veel onder. Een van de meest essentiële vormen van *Chesed* is wat mij betreft echter het idee van Tikkoen Olam. Hierbij draait het om het verbeteren van de wereld. Dit kan op grote schaal zoals de klimaattop in Parijs of op kleinere schaal zoals het uitnodigen van je alleenstaande buurvrouw voor een kopje koffie.

Beide aspecten zie je terug bij Abraham. Hij probeert op grotere schaal de wereld te veranderen maar ook zeker op kleinere schaal. Zo heeft hij een open tent met vier ingangen waardoor gasten makkelijk naar binnen kunnen komen en van zijn eten kunnen genieten. Ze hoeven zich hierbij niet te schamen. Bezoekers waren altijd welkom. Die gastvrijheid gold voor iedereen: Jood of niet Jood. Op het moment dat Abraham de niet Jood wegstuurt omdat deze weigert een dankgebed over de maaltijd te zeggen wordt Abraham hiervoor bekritiseerd door God. Iedereen moet welkom zijn! Deze laagdrempelige manier van gastvrijheid is iets waar iedere Jood (en niet-Jood) van zou kunnen leren. De Joodse traditie leert ons immers dat we het licht onder de volkeren moeten zijn, een voorbeeld voor iedereen. Door onze eigen deuren open te zetten en vreemden bij ons te verwelkomen kunnen we de wereld een stukje mooier maken.

Dit is echter niet altijd makkelijk. Er heerst momenteel veel angst. De dreiging voor aanslagen is overal aanwezig, de vluchtelingen lijken het land te overspoelen en overal waar je kijkt heerst er gevaar. Als je de media tenminste moet geloven. Het is dan eng om zomaar mensen in je huis of synagoge toe te laten waarvan je de intentie niet kent. Is het wel veilig? Zo niet voor jezelf dan in ieder geval voor je kinderen. Is het wel veilig om een AZC middenin een Joodse buurt te bouwen? Veel vluchtelingen komen immers uit landen waar antisemitisme iets heel normaal is. Is het dan wel veilig om je kinderen, die er orthodox Joods uit zien, er langs te laten fietsen naar school?

Aan de andere kant is de constante aanwezigheid van de marechaussee voor de deuren van Joodse instellingen ook niet echt verwelkomend te noemen. Ik ben actief in de dialoog tussen Joden, christenen en moslims en neem soms geïnteresseerden mee naar de synagoge. Ze moeten dan dagen van tevoren een kopie van hun paspoort sturen en worden aan de deur nog even extra ondervraagd. Het is helaas nodig maar echt welkom (of veilig) voelen ze zich niet.

Gelukkig zijn er nog ondanks deze angst nog genoeg (Joodse) initiatieven die juist wel het contact opzoeken. Zo is er het project Leer je burens kennen van de Liberaal Joodse gemeente waar ik sinds kort deel van uit maak. Het project is opgezet om de leerlingen van het nabijgelegen ROC een mogelijkheid te geven om contact te leggen met "Joden in het wild". De leerlingen krijgen de kans om vragen te stellen. Hierbij is geen vraag of stelling te gek. Belangrijk is dat ze zich veilig genoeg

voelen om alles te vragen en te zeggen. Hierna kunnen ze een blik te werpen in de synagoge. Natuurlijk gaan ze niet weg zonder een stukje boterkoek en koffie. Gastvrijheid is geen gastvrijheid zonder eten.

Een ander project waar ik aan meewerk is Mo en Moos. Hierbij krijgen Joodse en islamitische Young professionals een zeer intensieve training van de gemeente Amsterdam. Om de weken kwamen we op zondagen bij elkaar om vier uur achter elkaar allerlei trainingen te krijgen. Hierbij ging het o.a. om debat training, media training maar ook zeker training in elkaars religie. Een van de krachten van het project is dat de les de ene keer plaats vind in de Liberaal Joodse gemeente en de andere keer in het islamitisch jongeren centrum Argan. Dit zorgt ervoor dat je op plaatsen komt waar je normaal gesproken nooit zou binnen stappen. Ook hierbij is het eten een belangrijke factor. Onze trainers, Chantal Suissa en Cihan Tekeli, zorgen altijd voor heerlijke koosjere Burekas, die zowel bij de moslims als de Joden bekend zijn.

We zijn met dit project ook op bezoek geweest in elkaars gemeenschappen. Zo zijn we allemaal naar de besnijdenis van het zoontje van een van de deelnemers geweest in een orthodoxe sjoel. Er waren nog nooit zoveel moslims naar binnen geweest. Ook hebben de moslims ons deel gemaakt van hun gebed, wat erg indrukwekkend was om te zien.

Bij beide projecten heb ik gemerkt dat de kracht ontmoeting is. Veel mensen hebben nog nooit een Jood in het wild gezien, in ieder geval niet bewust. Hierdoor ontstaan er vooroordelen die niet ontkracht kunnen worden, simpelweg omdat je daar niet de kans toe krijgt. Door iemand of een groep bij je thuis uit te nodigen krijg je de kans iets van jezelf te laten zien. Of dat nou in de Synagoge is of in je eigen huis. Dan kom je er vaak achter dat je veel meer gemeen hebt dan je in eerste instantie kan zien. Dat merk je zeker bij Mo en Moos, waarbij we intussen zo een vertrouwen hebben opgebouwd dat we elkaar alles durven vragen en vertellen. Veel gevoelens en ervaringen blijken we gemeenschappelijk te hebben.

Hoewel dit soort projecten erg belangrijk zijn op kleine schaal, is het ook erg belangrijk om positief in de media te treden met dit soort verhalen. De media pikt vaak de negatieve verhalen eruit, zoals het protest van wat Joodse bewoners in Buitenveldert tegen de komst van een AZC middenin de Joodse wijk. Het is natuurlijk ook belangrijk om alle verhalen te laten zien, maar laat dan ook de positieve kanten zien. Wij zijn met de Liberaal Joodse gemeente Amsterdam al twee keer langs de vluchtelingen in de havenstraat gegaan om daar een feestje te bouwen. De initiatiefnemers vonden het belangrijk om de vluchtelingen duidelijk te maken dat zij welkom hier zijn. Ook of zelfs vooral door de Joden. Dit verhaal heeft wel in de Volkskrant gestaan maar de aandacht was aanzienlijk minder dan het negatieve verhaal.

Al met al is het denk ik belangrijk om ons te blijven realiseren hoe belangrijk het is om een open en gastvrije houding te hebben ten opzichte van de ander. De Joden worden nou eenmaal onder de loep gelegd van de pers en juist daarom is het essentieel om het goede voorbeeld te blijven geven, ook of misschien wel juist in moeilijke tijden. Als we ons door angst laten leiden segregereert de samenleving alleen maar meer